

Simona Štulerová: Limity

Absolventka košickej fakulty umení, Simona Štulerová, prezentuje na aktuálnom výstavnom projekte sériu maliieb z troch cyklov (Za hranicou, Územie nikoho, Živly) z roku 2018 a sú tak autorkiným najčerstvejším maliarskym dielom. Štulerovej výtvarný program už dlhodobejšie vychádza z konfrontácie premien súčasnej krajiny pod vplyvom civilizačných zásahov. Prirodzené krajinné prostredie vníma autorka v istom zmysle archaicky, až pietne. Na vyjadrenie tohto pocitu využíva popri geometrických formách výšivkové vzorce, ktoré uplatňuje ako vizuálny odkaz tradičnej, ľudovej formy, objavujúcej sa v náznakoch, niekedy vo väčších celkoch, ktoré nadobúdajú vizuál syntetickej štruktúry.

Simona Štulerová svoje obrazové kompozície udržiava v rovine náznakového, predmetného videnia, neprechádza do vyslovene absolútnej abstrakcie, zároveň však s ňou veľmi umne koketuje. Uplatňovanie štruktúry krížikovej výšivky je evidentným poznávacím znamením obrazov Simony Štulerovej. Tento vizuálny prvok v podobe fragmentov je symbolickým vyjadrením analógovej formy, starých „dobrých“ čias, kedy kultúra človeka slúžila prírode a nie naopak. Metaforické súznenie čistej farebnej plochy s mriežkovou štruktúrou výšiviek je pre autorku obsahovým i formálnym prejavom vizualizovania zložitých vzťahov medzi človekom a prírodou, ktoré sa už síce javili ako vyprázdnené formy, no Štulerová recipročne poukazuje na zložitosť týchto vzťahov v kontexte spoločenskej hierarchie, rodovej, materiálnej či mentálnej dominancii, alebo naopak submisivite jednotlivých subjektov. Autorka nasleduje súčasné tendencie a stratégie v postmediálnej maľbe a na vytváranie obrazových kompozícií využíva digitálny predobraz, ktorý je akousi digitálnou skicou, avšak v konečnom výsledku nikdy nepredstavuje vernú kópiu softvérovej prípravy. Aj v najnovších cykloch sa autorka naďalej venuje téme krajinomaľby, ktorá je však v opozícii voči naturalistickému poňatiu a ukazuje skôr radosť z procesu vytvárania samotnej maľby. V kontexte vizuálnej zložitosti abstraktného jazyka, či dešifrovania významovosti, autorka buduje základ kompozícií na znakovkej reči, štruktúre, či kódovej viazanosti a neopúšťa ani naratívnu schému zobrazovania, ktorá určuje čitateľnosť a význam obrazu. Ortodoxná geometria, či absolútny geometrický jazyk nie je, ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať, autorkinou primárnou záležitosťou.

Naproti skoršej tvorbe, sú najnovšie cykly obrazov zbavené obširnej predmetnosti, ich vizuálna a formálna stránka sa približuje k maľbe ostrých hrán. Geometrické formy ukazujú samotnú povahu a krásu maľby, ukazujú významovosť, vrstevnatosť farebných polí, ktoré zdôrazňujú fyzikálne, mentálne alebo iné prchavé kvality závesného obrazu, na druhej strane vyzdvihujú individualitu a kríženie rôznych realít. Strety dvoch svetov autorka zachytáva v kompozíciách ostrých hrán, ktoré sú v pomerovej geometrii vyjadrením symbolických množín a plôch. Toto geometrické, až matematické podloženie jasne vymedzuje teritoriálne vzťahy medzi výrazovými, formálnymi a citovými atribútmi diela, pomáha dotvárať dusivú tektoniku obrazovej konštrukcie. Materiálna a vizuálna očista aktuálne prezentovaných kompozícií výrazne pomohla k prehĺbeniu vzťahu medzi topografickou realitou a emocionálnym vyznením meniacej sa geologickej, politickej a urbanistickej situácie v krajine, ktorá je zároveň vlastnou výpoveďou autorky. Tým sa tieto cykly obrazov dostávajú do roviny nie výhradne geometrickej abstrakcie, ale stoja na rozhraní nej a lyrickej abstrakcie. Mixovaním tvorivých stratégií má Simona Štulerová po formálnej stránke nábeh vytvoriť dielo, ktoré konfrontuje autorov staršej generácie slovenskej geometrickej abstrakcie (Mária Balážová, Adam Szentpétery), na druhej strane v koncepčných prístupoch sa ideová genéza môže opierať o autorov povojnového obdobia, pre ktorých sa krajina (prírodná, industriálna, budovateľská) a barbarské prístupy k ekosystému stali programovým záujmom (Peter Bartoš, Michal Kern, František Veselý a iní), či už v kontexte neoficiálnej scény, alebo metafyzickej maľby. Simona Štulerová je od roku 2017 poslucháčkou doktorandského štúdia na Akadémii umení v Banskej Bystrici pod vedením Doc. Štefana Baláza, kde ďalej rozvíja svoj výtvarný program – venuje sa téme geometrie v maľbe a iných médiách.

M. Kleban, 2018